

BEA NIEUWBOUW ANTILLENSTRAAT GRONINGEN

19 december 2019

Datum: 19 december 2019

Opdrachtgever: Bouwgroep Dijkstra Draisma
De heer S. Venema
Postbus 120
8700 AC Bolsward

Opgesteld door: Heldergroen advies
Carlo Kok (European Tree Technician)
Stedelaan 1
9408 HE Assen

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Probleemstelling.....	5
1.3	Doelstelling	6
2	GEHANTEERDE WERKWIJZE	7
2.1	Bomen en houtopstanden	7
2.2	Ecologisch onderzoek	7
3	WETTELIJK KADER.....	8
3.1	WABO.....	8
3.2	Gemeentelijk beleid	8
3.2.1	APVG 2009 (met wijzigingen 2013 en 2017)	9
3.2.2	Beleidsregels APVG Vellen van een houtopstand 2017	10
3.2.3	Bomenstructuurvisie ‘Sterke Stammen’	17
3.2.4	Groenstructuurvisie ‘Groene Pepers’	17
3.3	Werking gemeentelijk beleid.....	18
4	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	19
4.1	Voorziene werkzaamheden	19
4.2	Bovengronds onderzoek	21
4.3	Ondergronds onderzoek.....	23
4.4	Ecologische onderzoek	23
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	24
5.1	Bomen en houtopstanden	24
5.2	Ecologisch onderzoek.....	27
6	COMPENSATIE	28

BIJLAGEN

- 1 INSPECTIE BOMEN
- 2 INSPECTIE HOUTOPSTANDEN
- 3 BESTAANDE SITUATIE
- 4 KAART MET TOEKOMSTVERWACHTING
- 5 ADVIESMAATREGELENKAART
- 6 BOOMBESCHERMING OP BOUWLOCATIES
- 7 QUICKSCAN FF WET SLOOP KORREWEG 215-217 GRONINGEN
- 8 UPDATE QUICKSCAN WNB ANTILLENSTRAAT GRONINGEN

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Al een tijd liggen er plannen om te bouwen op de hoek Antillenstraat/Korreweg. Het betreft het terrein van het voormalig schoolgebouw aan de Korreweg nummer 215. Dat gebouw is inmiddels gesloopt. Hier zijn destijds 3 kleinere iepen voor gekapt. In onderstaande afbeelding is het projectgebied weergegeven:

Afbeelding 1: Locatie Antillenstraat / Korreweg (bron: google maps)

Inmiddels is het ontwerp van KAW Architecten concreet en gaat Lefier hier 136 huurappartementen realiseren. Alle appartementen worden aardbevingsbestendig en gasloos gebouwd. Bouwgroep Dijkstra Draisma gaat de appartementen bouwen. De ingang van het nieuw te bouwen appartementencomplex ligt aan de Antillenstraat en de Korreweg. De bouw zal vanaf de Antillenstraat worden gerealiseerd. Uiteindelijk is er een definitief ontwerp (datum 24 oktober 2019) gemaakt wat in deze BEA is beoordeeld. Deze plannen behelzen in hoofdlijnen dat aan de noordzijde een hoge flat is gesitueerd van 12 verdiepingen en op het overige grootste deel van het terrein een gebouw van vijf verdiepingen wordt aangelegd. In onderstaande afbeelding is een visualisatie van het ontwerp weergegeven:

Afbeelding 2: Visualisatie ontwerp (bron: Lefier)

Partijen willen in een vroeg stadium informatie over de kwaliteit en levensverwachting van de bomen in het gebied. De bestaande situatie is reeds door derden in kaart gebracht en is in deze Bomen Effect Analyse geactualiseerd en aangevuld. Op basis van het ontwerp en de uitkomsten van het veldwerk wordt een Bomen Effect Analyse gemaakt om te kijken wat het effect van dit ontwerp is op de bomen (met als doel om bomen duurzaam te behouden).

1.2 Probleemstelling

Binnen het projectgebied vinden binnen afzienbare tijd werkzaamheden plaats die mogelijk gevolgen hebben voor de aanwezige bomen en houtopstanden. Wat duidelijk is, is dat een deel van de werkzaamheden in de directe nabijheid van bestaande bomen en houtopstanden uitgevoerd wordt.

1.3 Doelstelling

De belangrijkste doelstellingen van de Bomen Effect Analyse zijn het antwoord geven op de volgende vragen:

- Wat zijn de gevolgen van de voorziene werkzaamheden op de bomen en houtopstanden?
- Kunnen de bomen en houtopstanden, in het perspectief van de werkzaamheden, in hun huidige verschijningsvorm en op de huidige standplaatsen, duurzaam behouden blijven?
- Alternatieven en randvoorwaarden aandragen, waarbij behoudenswaardige bomen en houtopstanden zoveel mogelijk duurzaam gespaard worden.

2 GEHANTEERDE WERKWIJZE

2.1 Bomen en houtopstanden

Voor dit onderzoek heeft Heldergroen advies één van haar European Tree Technicians (Carlo Kok) aangewezen als projectleider en adviseur. De veldwerkzaamheden zijn in week 50 uitgevoerd. Heldergroen advies presenteert in dit rapport (de Bomen Effect Analyse) een beeld van de kwaliteit van de bomen en houtopstanden. Tevens wordt beschreven of en hoe bomen en houtopstanden duurzaam behouden kan blijven. Uiteraard zijn alle beweringen voorzien van een heldere argumentatie. In de conclusie wordt antwoord gegeven op de vraagstelling of en hoe de bomen en houtopstanden, in het perspectief van de werkzaamheden, in hun huidige verschijningsvorm en op de huidige standplaatsen, duurzaam behouden kunnen blijven. De informatie met betrekking tot het ontwerp is aangeleverd door Bouwgroep Dijkstra Draisma.

2.2 Ecologisch onderzoek

Tijdens het proces zijn de gevolgen van het project op wettelijk beschermde ecologische waarden en ecologische beleidsregels geïnventariseerd. De uiteindelijke effectbeoordeling voor wat betreft de wettelijk beschermde natuurwaarden zijn in een tweetal rapportages opgenomen (zie voor verwijzing naar rapportages 5.2).

3 WETTELIJK KADER

In dit hoofdstuk wordt het relevante wettelijk kader geschetst. Met ‘wettelijk kader’ wordt hier bedoeld op wet- en regelgeving die specifiek gericht is op bomen en houtopstanden.

Er is alleen sprake van gemeentelijke regelgeving voor deze bomen en houtopstanden en geen sprake van de voormalige Boswet (zoals bedoeld in de tegenwoordige Wet Natuurbescherming). Het College van B&W van de gemeente Groningen is daarom bevoegd gezag.

3.1 WABO

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) bepaalt in artikel 2.2 dat een decentrale overheid een omgevingsvergunningplicht in kan stellen voor onder meer het ‘vellen van een houtopstand’.

“Artikel 2.2 Wabo luidt voor zover relevant:

Voor zover ingevolge een bepaling in een provinciale of gemeentelijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist om:

- a. (...)
- g. houtopstand te vellen of te doen vellen,
- h. (...) “

3.2 Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid wordt gehanteerd bij de beoordeling van projecten van de gemeente en andere partijen. Voor het groen zijn vier beleidsstukken relevant, te weten de APVG, de beleidsregels voor het vellen van een houtopstand, de bomenstructuurvisie ‘Sterke Stammen’ en het Groenstructuurvisie “Groene Pepers’. In onderstaande subparagrafen wordt in het kort de inhoud weergegeven.

3.2.1 APVG 2009 (met wijzigingen 2013 en 2017)

Om het bomenbestand in de stad Groningen te beschermen heeft de gemeente Groningen een aantal regels vastgesteld in de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen (APVG). In deze verordening is geregeld hoe er met het bomenbestand wordt omgegaan en welke regels er gelden als iemand een boom wil kappen.

Voor bomen met een stamdiameter groter dan 20 cm (omtrek circa 63 cm), gemeten op 1,30 meter boven maaiveld, geldt de bescherming door de omgevingsvergunning. In geval van meerstammigheid geldt de dikste stam. Dit geldt eveneens voor houtopstand, zoals gedefinieerd in artikel 4.8 lid van APVG. Een houtopstand betreft hakhout, bosplantsoen en een (lint)begroeiing (mix van heesters en/of bomen), met een minimale aaneengesloten oppervlakte van 100 m² en een natuurlijke groeihoogte van > 2 meter. Voor deze houtopstand geldt 'niet vellen, tenzij'.

Het college toets een aanvraag om een omgevingsvergunning op het belang voor het behoud van de houtopstand en op het belang voor het verwijderen van de houtopstand. De APVG bevat vier mogelijke redenen om een omgevingsvergunning te verlenen. Het gaat hierbij om de criteria 'waardering', 'kwaliteit', 'overlast' en 'dringende redenen'. Uit de motivering van een verleende omgevingsvergunning moet blijken dat er een zorgvuldige belangenafweging is gemaakt.

3.2.2 Beleidsregels APVG Vellen van een houtopstand 2017

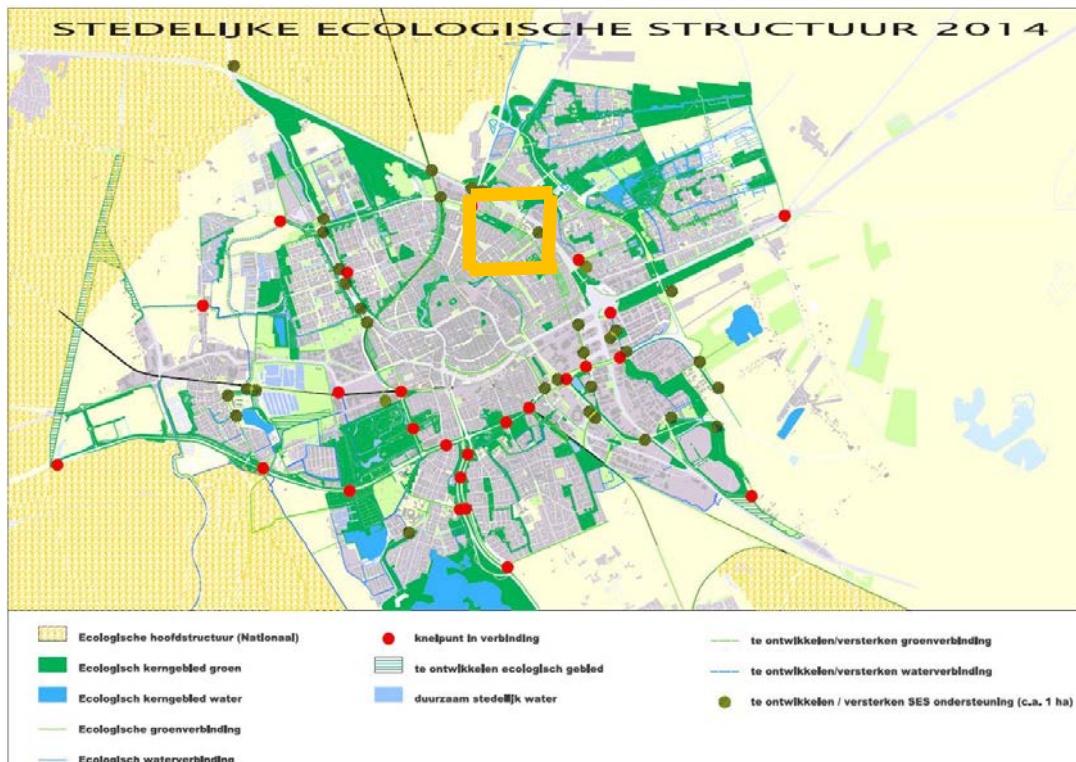
In de Beleidsregels APVG Vellen van een houtopstand, onderdeel van de APVG, zijn criteria opgenomen voor het behoud van bomen. Het gaat om de criteria ‘waardering’, ‘kwaliteit’, ‘overlast’ en ‘dringende redenen’.

Waardering

Het college toetst voor het criterium ‘waardering’ op de volgende aspecten:

Onderdeel basisgroenstructuur

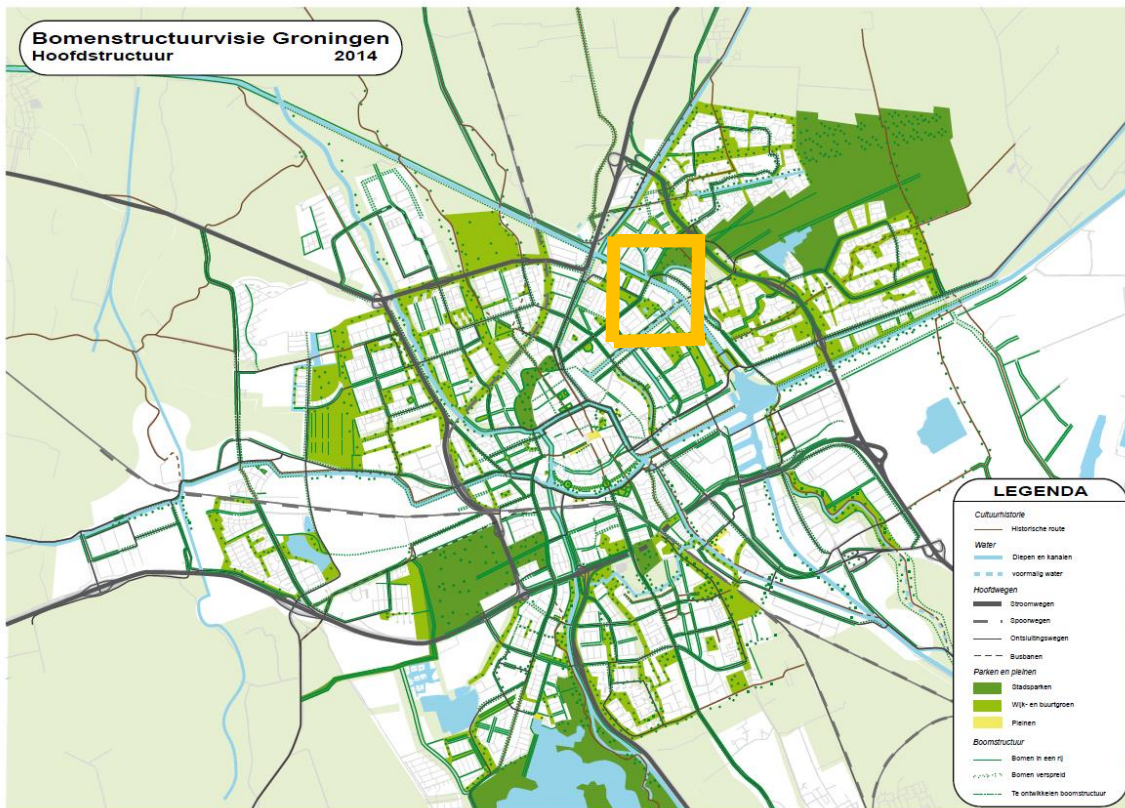
Maakt de boom onderdeel uit van een basisgroen- of nevenstructuur? In de bomenstructuurvisie “Sterke Stammen” en het groenstructuurvisie “Groene Pepers” zijn kaarten aanwezig waarop getoetst kan worden. De Stedelijke Ecologische Structuur (SES) maakt onderdeel uit van de basisgroenstructuur. In onderstaande afbeelding is het projectgebied aangegeven. Ook bomen uit het bomenstructuurplan worden gerekend tot de basisgroenstructuur.

Afbeelding 3 Stedelijke Ecologische structuur Groningen 2014

Het gebied valt deels (langs de Korreweg) onder de Stedelijke Ecologische Structuur van de gemeente Groningen. Het staat genoemd als te ontwikkelen en versterken groenverbinding.

Afbeelding 4 Hoofdstructuur Bomenstructuurvisie

Het groen langs het water staat in het Groenstructuurplan genoemd als basisgroenstructuur. De bomen langs de Korreweg en langs het water staan in de bomenstructuurvisie genoemd als te ontwikkelen boomstructuur.

Vervangbaarheid

Een houtopstand is 'onvervangbaar' als de groeiplaats vervalt of als na het rooien als gevolg van de ruimtelijke ontwikkeling er beperkingen aan de optimale groeiplaats ontstaan. Indien een nieuwe houtopstand van dezelfde orde grootte de functie gaat overnemen, wordt de score als 'vervangbaar' aangemerkt. Als alleen een kleinere orde grootte houtopstand kan worden teruggeplaatst wordt de score aangemerkt als 'beperkt' vervangbaar. Een houtopstand is 'onvervangbaar' wanneer door het vellen de zichtbare hoeveelheid groen in ernstige mate afneemt en deze door het herplanten onvoldoende wordt gecompenseerd.

Esthetische waarde (beeldbepalendheid)

Een houtopstand heeft pas een maatschappelijke waarde wanneer deze zichtbaar is vanaf de openbare weg. Om deze reden worden geen punten toegekend wanneer deze in een achtertuin of niet-openbare binnentuin staat en vanaf de openbare weg niet zichtbaar is.

Monumentale c.q. cultuurhistorische waarde

De monumentale houtopstanden zijn van belang en beschermingswaardig. Volgens de APVG voldoet een monumentale houtopstand aan de hierna te noemen basisvoorwaarden en aan tenminste één van de nader te noemen specifieke voorwaarden:

- Basisvoorwaarden:
 - 50 jaar of ouder;
 - voldoende conditie, minimaal nog 10 à 15 jaar te leven;
 - karakteristiek (moet er uitzien zoals door natuurlijke groei en snoeiwijze is ontstaan).
- Specifieke voorwaarden:
 - onderdeel van de ecologische infrastructuur;
 - onderdeel van een karakteristieke boomgroep of laanbeplanting;
 - onderdeel van een zeldzame biotoop
 - zeldzaam, gedenkboom;
 - bepalend voor de omgeving;
 - herkenningspunt.

Een cultuurhistorisch waardevolle boom heeft een rol gespeeld in de geschiedenis van zijn omgeving.

Potentieel monumentale houtopstand

Een potentieel monumentale boom heeft een leeftijd tussen 35 en 50 jaar en voldoet aan de criteria zoals die bij de monumentale cq. cultuurhistorische waarde staat omschreven.

Zeldzaamheid (dendrologische waarde)

Een boom is dendrologisch waardevol als de soort in Nederland zeldzaam of zeer zeldzaam is. Het boek 'Nederlandse dendrologie' van dr. B.K. Boom is hiervoor richtinggevend. Houtopstanden die voor de stad Groningen uniek/zeldzaam zijn, maar volgens dr. B.K. Boom voor Nederland (zeer) algemeen zijn, worden toch als dendrologisch waardevol aangemerkt.

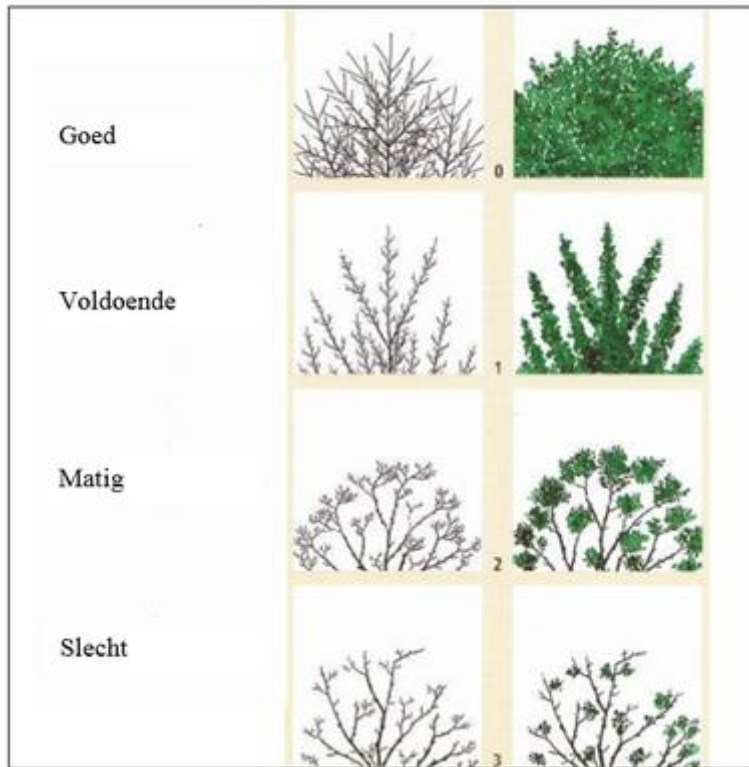

Kwaliteit

Het college toetst voor het criterium 'kwaliteit' (conditie) op basis van de methode 'Roloff'. Deze methode gaat uit van 4 conditieklassen van een houtopstand (kroon). De kwaliteit van een houtopstand is een toetsingsgrond voor het behoud daarvan. In onderstaande tabel wordt een toelichting gegeven op Roloff.

Conditie (indeling en omschrijving volgens beleidsregels APVG vellen van een houtopstand):	Toekomstverwachting:
Goed (normaal). De conditie is goed. Op middellange termijn (10-15 jaar) worden geen problemen verwacht. De houtopstand heeft een goed ontwikkelde kroon met een gelijkmatige verdeling van veel fijne twijgen in de buitenkroon. Er is geen of nauwelijks dood hout aanwezig.	Minimaal meer dan 10 jaar
Voldoende (verminderd). De conditie is verminderd. Op de korte termijn (< 5 jaar) worden ten aanzien van de fysiologische toestand geen problemen verwacht. De houtopstand heeft een redelijke verdeling van fijne twijgen. Er is weinig dood hout aanwezig.	Minimaal tussen 5-10 jaar
Matig (sterk verminderd). De conditie is duidelijk verminderd. De fysiologische toestand van de boom is slecht, maar herstel van de boom is eventueel mogelijk. De houtopstand heeft weinig fijne vertwijging in de buitenkroon. Er kan redelijk veel dood hout in de kroon aanwezig zijn.	Minimaal tussen 1-5 jaar
Slecht. De conditie en levensverwachting van de boom is minimaal. De mechanische en/of fysiologische toestand is zo slecht dat herstel niet of nauwelijks mogelijk is	Minder dan 1 jaar
De houtopstand is dood	Geen

Afbeelding 5 conditieklassen Pr. Dr. Roloff (bron Beleidsregels APVG Vellen van een houtopstand 2017)

Incidenteel komt het voor dat vanwege de kwaliteit van een houtopstand vellen onvermijdelijk is. Het gaat hierbij om gevaarstelling en ziekte/aantasting.

Overlast

Overlast kan ook een reden zijn om een houtopstand te verwijderen. Het college toetst voor het criterium 'overlast' op de volgende aspecten:

- lichtreductie of schaduwwerking;
- opdruk van verharding door boomwortels.

Slechts in uitzonderlijke gevallen kunnen de volgende overlastvormen aanleiding geven voor het verlenen van een omgevingsvergunning:

- vruchten/zaden/bloesem;
- allergie;
- op houtopstanden levende organismen;
- gebrek aan uitzicht.

Er is een aantal overlastvormen die nooit een reden vormen voor het vellen van een houtopstand. Het gaat hierbij om:

- bladval;
- overlast door hogere energiekosten;
- overlast door groene aanslag.

Dringende reden

Tot slot kan er sprake zijn van een 'dringende reden' voor het verwijderen van een houtopstand. Hierbij gaat het om:

- ruimtelijke ontwikkeling;
- bouwplan;
- rendementsverlies energie-opwekkers;
- sloopmelding;
- groot onderhoud.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is de Bomen Effect Analyse (BEA) het toetsingskader. Het college stelt de BEA vast indien door een ruimtelijke ontwikkeling het groenbestand afneemt, en/of er groen geveld houtopstand wordt uit de Stedelijke Ecologische Structuur (SES) ongeacht de groenbalans, en/of als er sprake is van het vellen van monumentaal houtopstand. Het college maakt in deze gevallen een zorgvuldige afweging tussen behoud, herplant of financiële compensatie. Het college mandateert in het geval van een neutrale of positieve groenbalans, het niet vellen van een monumentale houtopstand en/of het niet vellen van een houtopstand in de SES de teamleider VTH tot het vaststellen van de BEA. De door het college vastgestelde BEA geldt als motivatie voor het verlenen van een omgevingsvergunning, activiteit vellen van een houtopstand. Alle door het college vastgestelde BEA's worden ter kennisname aan de raad aangeboden. Een inventarisatie van het aanwezige groen maakt deel uit van de BEA. Wanneer (potentieel) monumentale bomen binnen het omkaderde gebied aanwezig zijn, moeten deze apart worden vermeld. Ook bij ruimtelijke ontwikkelingen moet onderzocht worden of er alternatieven voor de kap zijn en of die goed zijn onderzocht.

Een ruimtelijke ontwikkeling is een grootschalige of kleinschalige activiteit, zoals aanleg van wegen, bedrijventerreinen, havens of woonwijken. Een ruimtelijke ontwikkeling gaat doorgaans om (ingrijpende) veranderingen die leiden tot een functieverandering waardoor er een uiterlijke (blijvende) verandering van het gebied optreedt. Bij ruimtelijke ontwikkelingen komt het voor dat binnen een plangebied alle bomen moeten wijken. Het gaat hierbij om (bos)percelen waar veel bomen en andere houtopstand staan waarbij het erg lastig is om iedere individuele boom of houtopstand in te meten.

In een dergelijk geval is het mogelijk om een omgevingsvergunning activiteit vellen van een houtopstand aan te vragen (= eigenlijk kapvergunning) voor het betreffende gebied waarbinnen de bomen en of houtopstand gekapt moeten worden.

Bij een dringende reden gaat het om bouwplannen of ruimtelijke ontwikkelingen op verschillende niveaus. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in een algemeen belang wanneer het gaat om overheidsprojecten of projectontwikkelaarprojecten en persoonlijk belang in het geval van bijvoorbeeld een bouwaanvraag of rendementsverlies energieopwekkers door particulieren.

Herplantplicht

Voor iedere gevelde houtopstand legt het college een herplantplicht op voor een nieuwe houtopstand. Het college kan eisen stellen met betrekking tot de boomsoort (type), de plantmaat, de plantdatum en het aantal te herplanten bomen. In principe geldt dat voor iedere te kappen boom een nieuwe boom wordt geplant. In een aantal gevallen kan hier van afgeweken worden. Bij het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen zoals dunnen is het niet gewenst om tot herplant over te gaan. Uitgangspunt van het bomenstructuurplan is kwaliteit in plaats van kwantiteit. Liever één boom op een goede standplaats dan twee bomen op een matige standplaats.

Financiële compensatie

Indien vanwege een ruimtelijke ontwikkeling de houtopstand volgens een door het college vastgestelde BEA afneemt, legt het college een financiële compensatie op.

De waarde van een te vellen boom is vastgesteld aan de hand van de plantkosten en eenjarige beheerkosten. Hierbij wordt rekening gehouden met onder andere de locatie in de stad, de status van de boom, de aanlegkosten en de beheerkosten.

De aanvrager van de omgevingsvergunning 'vellen van een houtopstand' stort de financiële compensatie in het groencompensatiefonds.

De volgende tarieven worden gehanteerd per afname van een vergunningsplichtige boom:

Categorie	Boom	Compensatie (€)
1	Monumentaal (ongeacht locatie)	37.500
2	Potentieel monumentaal (ongeacht locatie)	22.500
3	Binnenstad, inclusief Diepenring	22.500
4	Buiten Diepenring	7.500

De financiële compensatie voor te vellen hakhout, bosplantsoen en (lint)begroeiing met een minimale oppervlakte van 100 m² en een natuurlijke groeihogte van > 2 meter, bedraagt € 42,50 per m².

3.2.3 Bomenstructuurvisie 'Sterke Stammen'

In 2014 is de bomenstructuurvisie door de gemeenteraad van Groningen vastgesteld. Een van de groene ambities in Groningen is het optimaal inpassen van bomen in de openbare ruimte. In de bomenstructuurvisie staat hoe de gemeente Groningen tot 2024 met bomen in de stad wil omgaan en de manier waarop bewoners daarbij betrokken worden. De bomen in Groningen zijn te verdelen in een bomenhoofdstructuur; de voor het stadsaanzicht beeldbepalende bomen. Deze staan bijvoorbeeld langs belangrijke historische routes of waterwegen. De bomenneven-structuur ligt in de woonwijken. Hier krijgen bewoners gelegenheid mee te beslissen over locatie, soort en het aantal bomen in hun leefomgeving. In de bomenstructuurvisie staat het streven naar een compleet bomenbestand centraal, waarbij bomen op de juiste plekken worden aangeplant en de kans krijgen om oud te worden. Het aanplanten van verschillende boomsoorten moet het bomenbestand minder kwetsbaar maken voor ziekten en insectenplagen. Bomen verbeteren de milieukwaliteit en de dragen bij aan de natuur in de stad en veraangenamen het leefklimaat.

3.2.4 Groenstructuurvisie 'Groene Pepers'

Groen is belangrijk voor ondersteuning van stedenbouwkundige structuren en groenareaal is in de stad onmisbaar voor de ecologie, leefbaarheid, vermindering van fijnstof en voor de tempering van de opwarming van de stad. Als er groenareaal in de basisgroenstructuur door een ruimtelijke ontwikkeling gekapt worden, moeten deze volgens het groenstructuurplan 1 op 1 binnen de grens van het project gecompenseerd worden. Is dit in het project niet mogelijk dan bestaat de verplichting in de nabijheid een herplantlocatie vast te leggen.

3.3 Werking gemeentelijk beleid

Het gehele plangebied valt onder het gemeentelijk bomenbeleid (APVG 2017). In dit kader is deze Bomen Effect Analyse (BEA) opgesteld. In de BEA dienen volgens de 'Beleidsregels APVG Vellen van een houtopstand' onderstaande onderdelen te worden opgenomen:

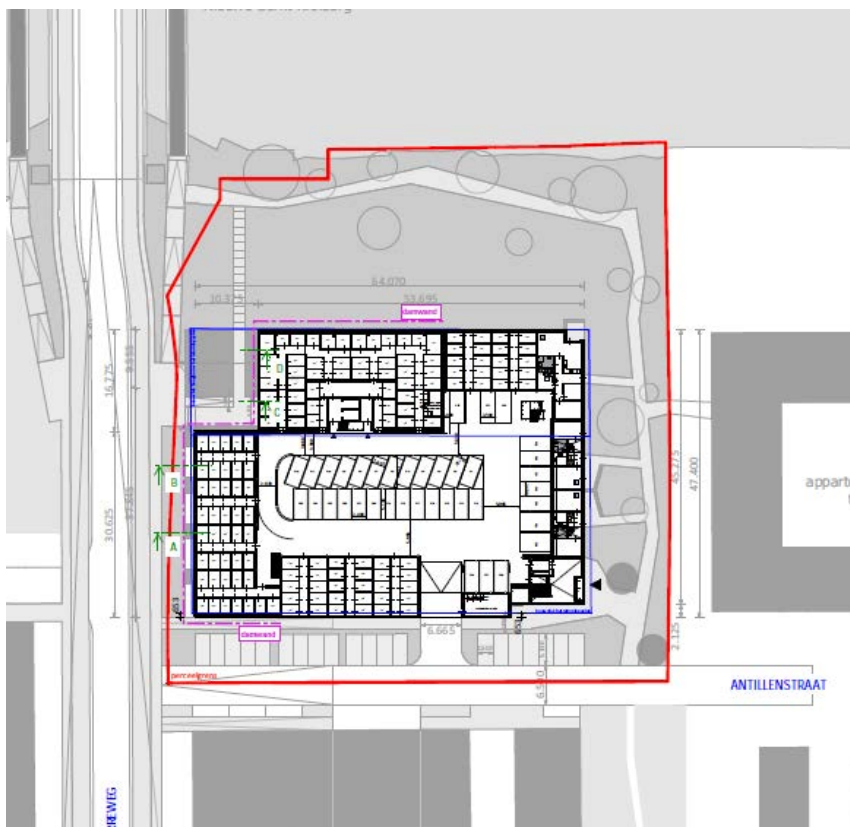
- het aantal bomen en de oppervlakte houtopstand;
- boomsoort (Nederlandse en wetenschappelijke naam);
- diameter van de stam en kroonprojectie van de boom;
- schaalvaste tekening met ingemeten bomen (met weergave van de kroonprojectie)
- unieke boomnummering;
- staat de boom in de basisgroenstructuur, bomenhoofdstructuur of stedelijke ecologische structuur;
- verplantbaarheid (nader onderzoek wortelpakket, ligging kabels en leidingen, transport mogelijkheden, nieuwe locatie);
- kwaliteit/toekomstverwachting van de boom;
- mate van wortelopdruk;
- bijzondere karakteristiek van de boom (meerstammig, leiboom, knotboom, gedenkboom e.d.);
- of het een (potentiële) monumentale boom is;
- herplant in het projectgebied of in de directe omgeving (straal 500 meter) van het projectgebied;
- welke alternatieven onderzocht zijn;
- motivering kap van de bomen;
- tekening met daarop de beschermingsmaatregelen voor de te handhaven bomen;
- de hoogte van de eventuele financiële compensatie;
- eventuele bijzonderheden.

4 ONDERZOEKSRISULTATEN

4.1 Voorziena werkzaamheden

Onderstaand is in hoofdlijnen een omschrijving van de voorzienene werkzaamheden gegeven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat alleen de bouw, de bouwplaats en de bouwwegen zijn gezien. Bouwgroep Dijkstra Draisma heeft per mail het definitieve ontwerp gestuurd (van 24 oktober 2019). Op dit moment is uitgegaan van dit ontwerp. Hieronder is de ontwerptekening als afbeelding opgenomen:

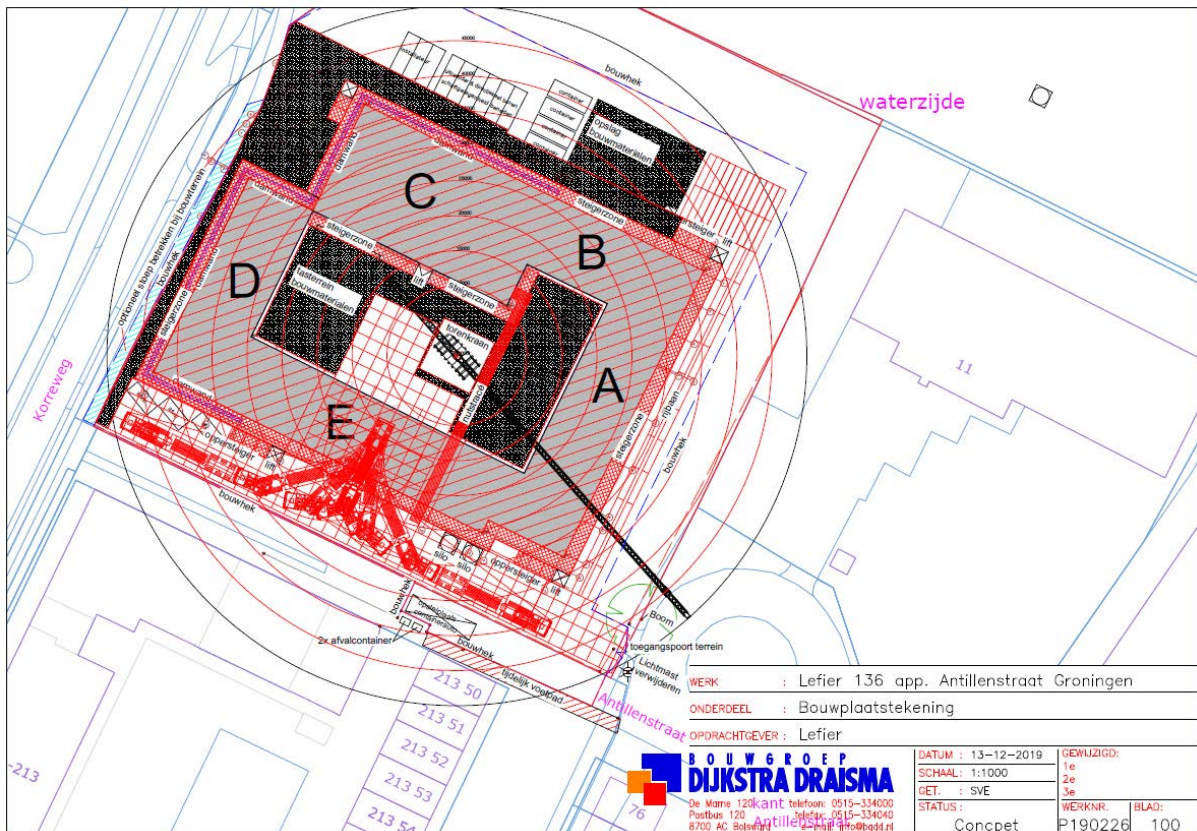

Afbeelding 6 Ontwerp Nieuwbouw Antillenstraat, 24 oktober 2019 (bron KAW architecten)

De herinrichting van het nieuwe terrein is nog niet bekend. Duidelijk is dat niet het volledige terrein wordt bebouwd. De bedoeling is om rondom het complex groen te realiseren. De rode lijn op afbeelding 6 van de vorige pagina geeft de eigendomsgrens van Lefier weer. Hieruit blijkt dat een deel van het terrein eigendom is van de gemeente. Gezien de voorziene werkzaamheden vanuit de gemeente rondom de Gerrit Krolbrug, de wens van de gemeente om vanuit beleid het gebied langs de Korreweg te ontwikkelen en te versterken als bomenstructuur en ecologische groenverbinding en langs het water een boomstructuur te ontwikkelen wordt voorgesteld om een integraal plan te maken waarin de totale herinrichting, met daarin de groencompensatie verder wordt uitgewerkt. Op dit moment wordt alleen de gevolgen van het bouwkundige ontwerp in de omgeving beoordeeld.

De hoofdentree van het gebouw is (net zoals de oude toegang van het gebied) aan de zuidwestzijde voorzien. Daarnaast bevindt zich een ingang aan de noordoostzijde. Het noodzakelijke transport tijdens de bouw en aanleg van kabels en leidingen zal volledig via de zuidwestelijke route plaatsvinden. In onderstaande afbeelding staat de voorziene inrichting van de bouwplaats weergegeven.

Afbeelding 7 Bouwplaatstekening, 13 december 2019 (bron Bouwgroep Dijkstra Draisma)

4.2 Bovengronds onderzoek

Onlangs zijn de bomen en houtopstanden geactualiseerd en geïnspecteerd. Het betrof een boomveiligheidscontrole, aangevuld met een conditiebepaling en een inschatting van de restlevensduur van de bomen. Onderstaand zijn de belangrijkste bevindingen samengevat weergegeven:

- In het gebied staan verschillende boomsoorten en houtopstanden op wisselende afstand van de werkzaamheden. Het gebied is omsloten door houtopstanden van diverse breedtes, namelijk:
 - aan de noordzijde (langs het water) is een strook bosplantsoen met daarin met name grote oudere populieren aanwezig. De populieren vertonen ernstige kroonvervorming;
 - aan de zuidzijde is een dun strookje houtopstand (bosplantsoen / coniferen) langs het hek aanwezig met net buiten de rand een tweetal bomen.
 - aan de westzijde (langs de Korreweg) is een strook bosplantsoen met daarin / daarnaast enkele bomen aanwezig. Een van de bomen betreft een potentieel monumentale iep.
 - aan de oostzijde is een strook bosplantsoen met daarin met name uitgegroeide essen en veldesdoorns aanwezig. Op basis van leeftijd en toekomstverwachting zijn dat monumentale bomen. De kroonvormen zijn individueel bezien matig van kwaliteit;
 - op het terrein staan nog een vijftal kleinere (niet potentieel monumentale of monumentale) bomen.
- Er staan totaal 31 bomen in het projectgebied. De meeste bomen (circa 90%) en houtopstanden hebben over het algemeen een verminderde tot goede conditie.
- De houtopstanden hebben over het algemeen een goede conditie.
- De bomen staan afwisselend in ruigte (10 stuks) en houtopstand (21 stuks).

Afbeelding 8 Ernstige kroonvervorming populieren

Afbeelding 9 Boomkronen uit houtopstand E

In bijlage 1 en 2 zijn de gegevens van de inventarisatielijsten per boom en houtopstand opgenomen. In bijlage 3 zijn deze op kaart verwerkt. In het volgende hoofdstuk zijn de conclusies en adviezen opgenomen.

4.3 Ondergronds onderzoek

Het ondergronds onderzoek is uitgevoerd door derden tijdens de eerdere inspecties. Het onderzoek is nabij de bomen met nummers 13, 19, 23 en 25 ter hoogte van de voorziene bouwwerkzaamheden uitgevoerd en nabij de bomen met nummers 11 en 12 om de eventuele verplantbaarheid te onderzoeken. Hierbij zijn redelijke gelijkwaardige omstandigheden aangetroffen. Hieronder zijn de uitkomsten weergegeven:

Locatie	Bevindingen uit proefsleuven
Nabij boom 13,19, 23 en 25	<ul style="list-style-type: none"> Tot 0,40 - 0,70 m +/- mv geroerd zand, klei en puin en daaronder blauwe klei. Oppervlakkig zeer extensieve fijne beworteling (tot \varnothing 3 cm) tot 0,20 - 0,30 m +/- maaiveld, daaronder geen beworteling aangetroffen. Grondwater op 0,80 m +/- mv.
Nabij boom 11 en 12	<ul style="list-style-type: none"> Tot 0,20 - 0,25 m +/- mv straatzand of teelaarde (onder teelaarde tot 0,40 m +/- maaiveld straatzand) en daaronder tot 0,70 - 0,90 m +/- maaiveld klei. Oppervlakkig zeer extensieve fijne beworteling (tot \varnothing 3 cm) tot 0,20 - 0,25 m +/- maaiveld, daaronder geen beworteling aangetroffen.

4.4 Ecologische onderzoek

Uit de effectbeoordeling blijkt dat er geen negatieve effecten zijn van het project op wettelijk beschermde natuurwaarden. De effectbeoordeling voor wat betreft de wettelijk beschermde natuurwaarden is in aparte rapportages opgenomen (zie voor verwijzing naar rapportages 5.2).

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Bomen en houtopstanden

De toekomstverwachting hangt nauw samen met de conditie van de boom. In het algemeen kan gesteld worden dat bomen met een voldoende of goede conditie een toekomstverwachting hebben van meer dan 10 jaar en bomen met een matige of slechte conditie minder dan 10 jaar. Hierbij spelen de aanwezigheid van ziekten, de mate van aantasting en de standplaats ook een bepalende rol waardoor een afwijking in bovenstaande kan optreden. In bijlage 4 is de toekomstverwachting per boom op kaart verwerkt.

De meeste bomen (circa 65%) hebben een goede levensverwachting (meer dan 10 jaar). Een substantiële groep heeft dus ook een duidelijk beperkte toekomstverwachting. Met name aan de zuidzijde van het perceel staan in de ruigte een aantal bomen met een verminderde toekomstverwachting. Daarnaast valt op dat langs het van Starckenborghkanaal een zevental oudere Canadese populieren (*Populus x canadensis*) staan. Deze bomen hebben een leeftijd van circa 50 jaar en hebben een ernstige kroonvervorming. Dit betekent dat de bomen een verhoogde kans hebben op spontane takbreuk. In de kronen van de bomen is te zien dat takbreuk al heeft plaatsgevonden. Op het volgende blad wordt in afbeelding 7 nader informatie over dit onderwerp specifiek behandeld.

Om de bouw en bouwwegen te realiseren zullen bomen en houtopstanden moeten worden verwijderd. Er zijn in het voortraject andere opties met betrekking tot de bouw(plaats) beschouwd, maar met name uit (verkeers) veiligheid niet haalbaar gebleken. Het bouwplan is opgesteld door en/of namens Lefier. Een strook van minimaal 5 meter rondom de bouw (op maaiveld en in de hoogte) zal nodig zijn om de bouw te kunnen realiseren. Daarnaast zal het gebied aan de noordzijde en zuidzijde tot aan de erfgrans worden gebruikt voor het maken van bouwwegen en het opslaan van bouwketen, materialen, e.d. (zie afbeelding 7). Om dit te kunnen bereiken is het noodzakelijk om 10 bomen (waarvan 2 monumentale bomen) te verwijderen en 639 m² houtopstand. Het betreft:

- de bomen 1 tot en met 8. Dit zijn geen (potentieel) monumentale bomen. Visueel zijn boom 7 en 8 (linden) aangemerkt als goed verplantbaar. Echter uit nader groeiplaatsonderzoek bleek de beworteling zeer oppervlakkig (tot 0,25 meter +/- maaiveld) zodat geen goede kluit kan worden gemaakt. Voor boom 4 en 7 hoeft vanwege een te kleine stamdiameter geen vergunning te worden aangevraagd;
- de bomen 12 en 13. Dit zijn twee monumentale bomen. Snoeien van deze bomen leidt tot een kroonverlies van circa 50%. Behouden is met het huidige ontwerp niet haalbaar.
- de houtopstand A, B, een deel van C en een deel van E.

In bijlage 5 zijn bovenstaande adviezen uitgewerkt op kaart.

Populieren staan er om bekend op latere leeftijd vaak last te krijgen van takbreuk. Belangrijk is het bij deze bomen om het risico op takbreuk vast te kunnen stellen. De Wageningen University & Research (WUR) heeft een richtlijn opgesteld om de kans op takbreuk bij populieren vast te stellen. Er is gekeken naar het natuurlijke aftakelingsproces dat kenmerkend is voor oudere populieren. Dit proces uit zich in het uitbuigen en (uiteindelijk) afbreken van zowel dunne als dikke takken. De mate van kroonvervorming hangt nauw samen met de veiligheid van de bomen. Hieronder worden de verschillende categorieën van mate van kroonvervorming uitgelegd.

Geen tekenen van kroonvervorming:

- De kroonrand is gesloten.
- Er is sprake van een opgaande takstructuur.
- Er zijn geen (noemenswaardige) tekenen van takbreuk zichtbaar.

Beperkte kroonvervorming:

- De kroonrand is niet volledig gesloten.
- Er is sprake van uitbuigende dunne takken.
- Lokaal zijn tekenen van takbreuk zichtbaar bij de dunne takken.

Ernstige kroonvervorming:

- De kroonrand is niet gesloten, er zijn (grote) openingen.
- Er is sprake van uitbuigende dunne en dikke takken.
- Gevolgen van takbreuk zijn zichtbaar.
- Op de dikke takken ontwikkelt zich waterlot.

De boomkronen zijn op basis van de Richtlijn takbreuk populieren ingedeeld in diverse categorieën kroonvervorming. In de richtlijn is ook informatie opgenomen over de gevaarstelling van locaties. Voor bomen die op ontoegankelijke, afgesloten locaties staan geldt dat er sprake is van “Geen” gevaarstelling. Een “Beperkte” gevaarstelling geldt voor locaties waar de omgeving van de boom slechts incidenteel gebruikt wordt. “Algemene” gevaarstelling geldt voor bomen langs paden of wegen, waar sprake is van normaal gebruik van de omgeving. “Verhoogde” gevaarstelling geldt voor bomen op locaties met een intensief gebruik of gebruik door kwetsbare doelgroepen.

Gevaarstelling	Kroonvervorming		
	geen	beperkt	ernstig
Geen	Geen maatregelen / geen BVC nodig	Geen maatregelen/ geen BVC nodig	Geen maatregelen/ geen BVC nodig
Beperkt	Geen maatregelen / BVC eens in de 5 jaar	Attentieboom Verhoog de controle frequentie	Attentieboom Verhoog de controle frequentie
Algemeen	Geen maatregelen / BVC eens in de 3 jaar	Attentieboom Verhoog de controle frequentie	Risicoboom Neem veiligheids- maatregel(en)*
Verhoogd	Geen maatregelen / BVC jaarlijks	Risicoboom Neem veiligheids- maatregel(en)	Risicoboom Neem veiligheids- maatregel(en)*

Afbeelding 10 Informatie uit Richtlijn takbreuk populieren (bron: Wageningen University & Research).

Afhankelijk van de herinrichting lijkt het erop dat de bomen op een locatie komen te staan met een algemene gevaarstelling. Op basis van de bevindingen uit de inspectie en uit bovenstaande geadviseerde maatregelen blijkt dat de bomen risicobomen zijn, waarbij indien mogelijk veiligheidsmaatregelen worden geadviseerd. Uit de bomen zullen in de toekomst steeds vaker takken gaan breken. Door de gevaarstelling kan dit grote schade of ernstig letsel tot gevolg hebben. Het voorkomen van takbreuk door snoei is geen goede beheermaatregel, omdat van tevoren niet goed aan te merken is welke tak af gaat breken. Daarnaast geeft deze snoei in populieren op oudere leeftijd (zoals deze) een sterk veranderende windvang, waardoor mogelijk meer takken afbreken.

Opgemerkt dient te worden dat dit aspect niet direct met de bouw te maken heeft. Daarom wordt geadviseerd om dit aspect (en de eventuele kap) mee te nemen bij de overwegingen van de herinrichting van het terrein. Op dit moment wordt ervan uitgegaan dat alle houtopstanden en bomen die niet voor de bouw verwijderd moeten worden behouden en beschermd moeten blijven.

Opmerking: mogelijk kunnen puur tijdens de bouw een deel van houtopstand A en B behouden blijven om (visuele) overlast voor de naastgelegen flat te beperken.

We adviseren de volgende aanpak, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende randvoorwaarden:

- De bouw, bomen en houtopstanden zijn geprojecteerd in het platte vlak op tekening. Echter om ook op hoogte op voldoende afstand tussen de bouw en de bomen te krijgen wordt voorgesteld om enkele bomen te snoeien. Naast de bouw zullen de balkons 2 meter uit het gebouw steken. Alle kronen dienen op minimaal 5 meter uit de bouw te blijven. Daarom wordt geadviseerd om de volgende bomen (om te kunnen behouden) te snoeien
 - nr 14 innemen kroon (30% kroonvolume snoeien, maximale te snoeien takdikte 10 cm);
 - nr 17 innemen kroon (25% kroonvolume snoeien, maximale te snoeien takdikte 10 cm);
 - nr 26 innemen kroon (5% kroonvolume snoeien, maximale te snoeien takdikte 10 cm);
 - nr 29 innemen kroon (5% kroonvolume snoeien, maximale te snoeien takdikte 10 cm).
- Langs de te behouden houtopstanden aan de noord-, west- en oostzijde wordt op maximaal 5 meter rondom het gebouw (en op enkele plaatsen bij de toegang van het terrein) bouwhekken geplaatst. Indien in dit plan bouwhekken worden genoemd dan worden vaste bouwhekken met een hoogte van minimaal 2 meter bedoeld. Deze bouwhekken blijven gedurende de gehele uitvoeringsperiode op deze plaats staan. Tussen het gebouw en de hekken wordt het aanwezige maaiveld geprofileerd, aangevuld met 10 cm zand en ter bescherming van de ondergrond en de beworteling tijdens de gehele bouw voorzien van rijplaten. Op deze rijplaten kunnen steigers en andere lichte materialen worden gezet (en is niet bedoeld voor machinaal transport van zware materialen). De voorziene te plaatsen damwand rondom een deel van het gebouw kunnen vanuit het voorziene gebouw zelf worden geplaatst.
- Als er wordt gekozen voor tijdelijk behoud van (een deel van) houtopstand A en B dan wordt ook voorgesteld om hier bouwhekken te plaatsen.

- Voor het werk instellen van een Bomenwacht (European Tree Technician of een European Tree Worker onder leiding van een European Tree Technician). De Bomenwacht wordt gebruikt om:
 - voor aanvang van de werkzaamheden de bouwhekken met de uitvoerder na te lopen en goed te keuren;
 - toezicht te houden bij snoeiwerkzaamheden van de te snoeien bomen;
 - (on)aangekondigde controles uit te voeren om te kijken of aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.
- Geen bemaling zonder dat onderzoek is gedaan naar negatieve gevolgen voor de bomen.
- Het in het bestek opnemen van een schadebeding, waarbij de schade aan bomen wordt bepaald conform de NVTB richtlijnen.

Tenslotte dient in het werk aandacht te zijn voor de omgang met en bescherming van bomen. Vastgelegd dient te worden hoe hiermee omgegaan wordt. In bijlage 6 is hiervoor de uitgave van Stadswerk “Boombescherming op bouwlocaties” opgenomen. De publicatie dient als leidend tijdens de werkzaamheden te worden opgenomen.

5.2 Ecologisch onderzoek

Er zijn geen negatieve effecten zijn van het project op wettelijk beschermde natuurwaarden. Het is daarom niet noodzakelijk om een ontheffing van de Wet natuurbescherming of een vergunning in het kader van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) aan te vragen (zie ook bijlage 7 Rapportage buro Bakker van 19 mei 2015. Quicksan FF-wet sloop Korreweg 215-217 Groningen en bijlage 8 Rapportage buro Bakker van 28 november 2019. Update Quicksan Wet Natuurbescherming Antillenstraat Groningen).

6 COMPENSATIE

Zoals reeds eerder genoemd is de herinrichting van het nieuwe terrein nog niet bekend. Op dit moment wordt voorgesteld om een integraal plan te maken waarin de totale herinrichting, met daarin de groencompensatie verder wordt uitgewerkt. Op dit moment zijn alleen de gevolgen van het bouwkundige ontwerp in de omgeving beoordeeld. Te verwachten is dat er door de herinrichting en ambities op en in de directe omgeving van het terrein extra kap (en herplant) van bomen en houtopstanden tot gevolg hebben. Strikt als gevolg van de bouw is het noodzakelijk om 10 bomen (waarvan 2 monumentale bomen) te verwijderen en 639 m² houtopstand. Hiervoor dient conform de 'beleidsregels APVG vellen van een houtopstand' compensatie te worden gezocht.

BIJLAGE 1 INSPECTIE BOMEN

Bijlage 1 Tabel met inspectiegegevens bomen

nr	naam	latnaam	plantjaar	conditie	toekomstverwachting	verplantbaar	stamdiameter	monumentaal	potentieel monumentaal	wortelopdruk	in houtopstand	opmerking	adviesmaatregel
1	Sierkers	Prunus serrulata 'Kanzan'	1970	sterk verminderd	5 - 10 jaar	nee	47	nee	nee	nee	nee	inrot, bovengrondse groeiplaats	niet behouden
2	Kerspruim	Prunus cerasifera 'Nigra'	1980	normaal	10 - 15 jaar	nee	24	nee	nee	nee	nee	stamvoetschade bovengrondse groeiplaats	niet behouden
3	Es	Fraxinus excelsior	1980	sterk verminderd	5 - 10 jaar	nee	35	nee	nee	nee	nee	matige aantasting essentaksterfte	niet behouden
4	Veldesdoorn	Acer campestre	1990	normaal	5 - 10 jaar	nee	19	nee	nee	nee	nee	boom groeit in hekwerk. Bij verwijderen hekwerk >15 jaar	niet behouden
5	Veldesdoorn	Acer platanoides	1975	verminderd	10 - 15 jaar	nee	40	nee	nee	nee	nee	zwam in de kroon, afgestorven hout	niet behouden
6	Sierkers	Prunus serrulata 'Kanzan'	1960	slecht	< 5 jaar	nee	55	nee	nee	nee	nee		niet behouden
7	Linde	Tilia europaea	2000	normaal	> 15 jaar	ja	13	nee	nee	nee	nee		niet behouden
8	Linde	Tilia europaea	1990	normaal	> 15 jaar	ja	24	nee	nee	nee	nee		niet behouden
9	Iep	Ulmus glabra 'Exoniensis'	1975	verminderd	> 15 jaar	nee	62	nee	ja	nee	ja		behouden
10	Es	Fraxinus excelsior	1975	verminderd	> 15 jaar	nee	45	nee	ja	nee	ja		behouden
11	Es	Fraxinus excelsior	1960	verminderd	> 15 jaar	nee	47	ja	nee	nee	ja		behouden
12	Es	Fraxinus excelsior	1960	verminderd	> 15 jaar	nee	50	ja	nee	nee	ja		niet behouden
13	Es	Fraxinus excelsior	1960	verminderd	> 15 jaar	nee	40	ja	nee	nee	ja		niet behouden
14	Veldesdoorn	Acer campestre	1970	verminderd	> 15 jaar	nee	70	ja	nee	nee	ja	meerstammig	behouden
15	Es	Fraxinus excelsior	1960	verminderd	> 15 jaar	nee	50	ja	nee	nee	ja		behouden
16	Es	Fraxinus excelsior	1960	verminderd	> 15 jaar	nee	50	ja	nee	nee	ja		behouden
17	Veldesdoorn	Acer campestre	1970	normaal	> 15 jaar	nee	53	ja	nee	nee	ja	eenzijdige kroon	behouden
18	Es	Fraxinus excelsior	1960	normaal	> 15 jaar	nee	47	ja	nee	nee	ja		behouden
19	Veldesdoorn	Acer campestre	1960	normaal	> 15 jaar	nee	56	ja	nee	nee	ja		behouden
20	Es	Fraxinus excelsior	1960	normaal	> 15 jaar	nee	50	ja	nee	nee	ja		behouden
21	Es	Fraxinus excelsior	1960	normaal	> 15 jaar	nee	50	ja	nee	nee	ja	ingerotte snoeiwond	behouden
22	Es	Fraxinus excelsior	1960	verminderd	> 15 jaar	nee	70	ja	nee	nee	ja	stamvoetschade	behouden
23	Populier	Populus canadensis	1970	verminderd	5 - 10 jaar	nee	89	nee	nee	nee	ja	uitzakkende takken, zware gebroken takken (ernstige kroonvervorming)	behouden
24	Populier	Populus canadensis	1970	verminderd	5 - 10 jaar	nee	76	nee	nee	nee	ja	uitzakkende takken, zware gebroken takken (ernstige kroonvervorming)	behouden
25	Populier	Populus canadensis	1970	verminderd	5 - 10 jaar	nee	90	nee	nee	nee	ja	uitzakkende takken, zware gebroken takken (ernstige kroonvervorming)	behouden
26	Populier	Populus canadensis	1970	verminderd	5 - 10 jaar	nee	88	nee	nee	nee	ja	uitzakkende takken, zware gebroken takken (ernstige kroonvervorming)	behouden
27	Populier	Populus canadensis	1970	verminderd	5 - 10 jaar	nee	87	nee	nee	nee	ja	uitzakkende takken, zware gebroken takken (ernstige kroonvervorming)	behouden
28	Populier	Populus canadensis	1970	verminderd	5 - 10 jaar	nee	95	nee	nee	nee	ja	uitzakkende takken, zware gebroken takken (ernstige kroonvervorming)	behouden
29	Populier	Populus canadensis	1970	verminderd	5 - 10 jaar	nee	112	nee	nee	nee	ja	uitzakkende takken, zware gebroken takken (ernstige kroonvervorming)	behouden
30	Veldesdoorn	Acer campestre	1985	normaal	> 15 jaar	nee	47	nee	ja	nee	nee	uitzakkende takken, zware gebroken takken (ernstige kroonvervorming)	behouden
31	Haagbeuk	Carpinus betulus	1980	verminderd	> 15 jaar	nee	53	nee	ja	nee	nee		behouden

BIJLAGE 2 INSPECTIE HOUTOPSTANDEN

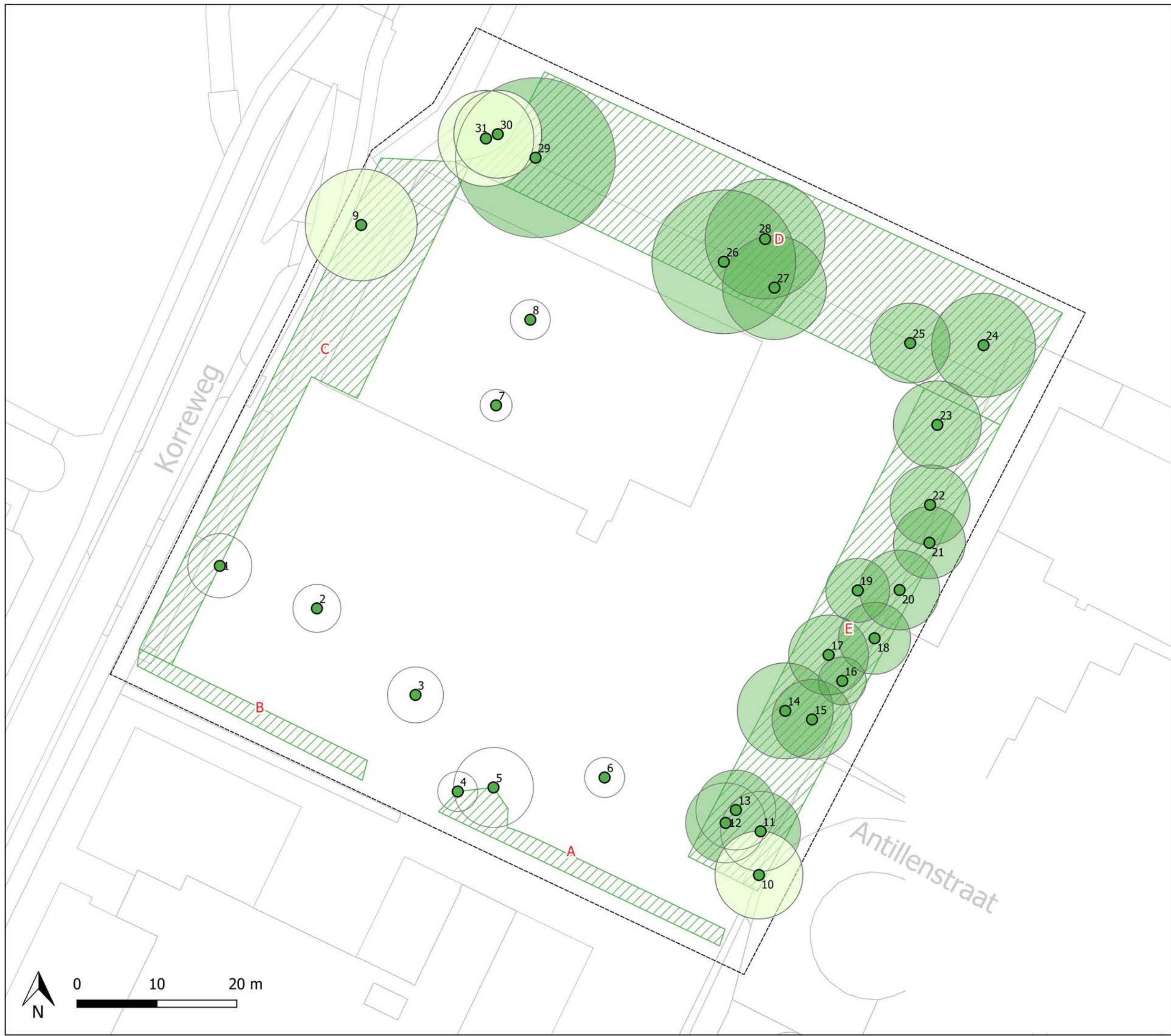

Bijlage 2 Tabel met inspectiegegevens houtopstanden

vaknr.	nednaam	latnaam	percentage aanwezig	gem. diam	conditie	laag	opmerkingen	oppervlakte (m2)	te verwijderen (m2)
A	Berk	Betula pendula	25	10	goed	boom		101,65	101,65
	Es	Fraxinus excelsior	20	5	goed	struik			
	Meidoorn	Crataegus monogyna	25	10	goed	struik			
	Kornoelje	Cornus sanguinea	25	5	goed	struik			
	Sierappel	Malus 'Evereste'	5	17	redelijk	boom			
B	Coniferen	Thuja o. 'Smaragd'	100	13	goed	boom		72,31	72,31
C	Liguster	Ligustrum ovalifolium	70	16	goed	struik		496,2	371,75
	Kornoelje	Cornus sanguinea	10	5	goed	struik			
	Kers	Prunus avium	10	35	redelijk	boom			
	Vlier	Sambucus nigra	5	5	redelijk	struik			
	Iep	Ulmus minor	5	16	goed	boom			
D	Haagbeuk	Carpinus betulus	45	30	goed	boom		1114,69	
	Veldesdoorn	Acer campestre	40	15	goed	boom/struik	zowel in boom - als in de struiklaag aangetroffen		
	Es	Fraxinus excelsior	5	25	redelijk	boom			
	Vlier	Sambucus nigra	5	5	redelijk	struik			
	Kornoelje	Cornus sanguinea	5	5	redelijk	struik			
E	Meidoorn	Crataegus monogyna	20	25	goed	struik		662,73	93,53
	Kornoelje	Cornus sanguinea	25	5	goed	struik			
	Veldesdoorn	Acer campestre	25	20	redelijk	boom / struik	zowel in boom - als in de struiklaag aangetroffen		
	Coniferen	Thuja occidentalis	5	15	goed	struik			
	Vlier	Sambucus nigra	10	5	redelijk	struik			
	Es	Fraxinus excelsior	15	20	matig	boom / struik	zowel in boom - als in de struiklaag aangetroffen.		
						1 dode boom dbh. 35 centimeter			

BIJLAGE 3 BESTAANDE SITUATIE

Legenda

- boomnummer
- kroonprojectie
- monumentaal
- potentieel monumentaal
- bestaande houtopstand
- plangrens

Project:
Bomen Effect Analyse nieuwbouw

Locatie:
Antillenstraat, Groningen

Onderdeel:
Bestaande situatie

Datum:
December 2019

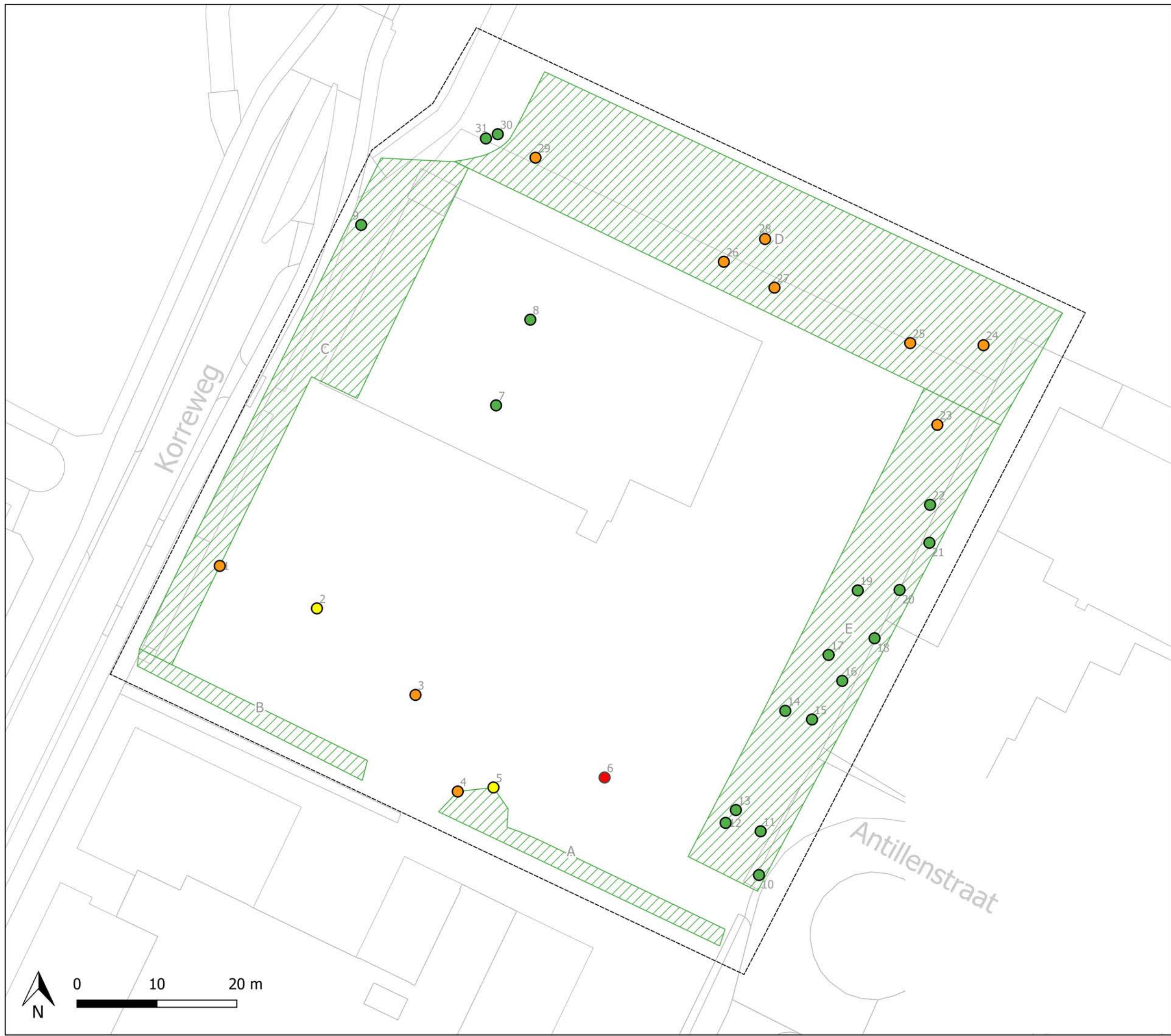
Opdrachtgever:
Bouwgroep Dijkstra Draisma
Postbus 120
8700 AC BOLSWARD

Heldergroen advies
Stedelaan 1
9408 HE Assen
info@heldergroenadvies.nl
www.heldergroenadvies.nl

BIJLAGE 4 KAART MET TOEKOMSTVERWACHTING

Legenda

Toekomstverwachting

- > 15 jaar
- 10 - 15 jaar
- 5 - 10 jaar
- < 5 jaar

Project:
Bomen Effect Analyse nieuwbouw

Locatie:
Antillenstraat, Groningen

Onderdeel:
Toekomstverwachting

Datum:
December 2019

Opdrachtgever:
Bouwgroep Dijkstra Draisma
Postbus 120
8700 AC BOLSWARD

Heldergroen advies
Stedelaan 1
9408 HE Assen
info@heldergroenadvies.nl
www.heldergroenadvies.nl

BIJLAGE 5 ADVIESMAATREGELENKAART

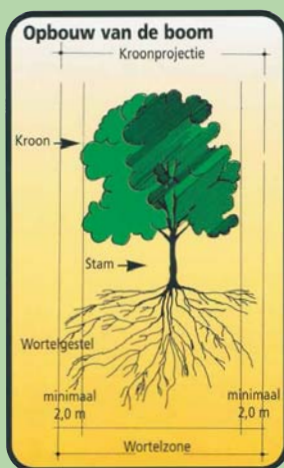
BIJLAGE 6 BOOMBESCHERMING OP BOUWLOCATIES

Boombescherming op bouwlocaties

Stadswerk

Let op!

Voor dat bouwwerkzaamheden beginnen, aandacht voor de volgende voorschriften:

Algemeen

De voorschriften voor de bescherming van bomen dienen op de bouwlocatie aanwezig te zijn.

De te treffen maatregelen dienen voor de uitvoering van de werkzaamheden in overleg met de boombeheerder en vervolgens met de directie te worden vastgesteld (zie: Standaard R.A.W. bepalingen).

De aannemer is verplicht zijn medewerkers op deze voorschriften te wijzen en zorg te dragen voor de inachtneming daarvan.

Schade

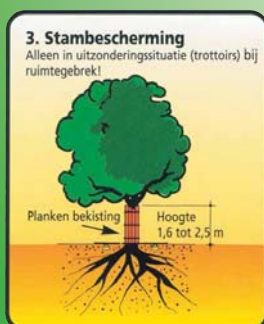
Bij beschadiging van wortels, takken en/of stam is de aannemer verplicht dit onmiddellijk aan de boombeheerder en de directie te melden. Vakkundig ingrijpen kan grotere schade en vervolgschade beperken dan wel voorkomen.

Toegebrachte schade dient de veroorzaker te vergoeden.

De hoogte van het schadebedrag wordt bepaald door de aard en omvang van de toegebrachte schade en de boomwaarde volgens de "Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen" (NVTB) voor de waardebepaling van bomen.

Beschermingscode:

1. Vooruitlopend op bouw-/sloopactiviteiten moeten de te handhaven bomen met de werkelijke kroonprojectie op tekening staan aangegeven.
2. Neem voor de start van de werkzaamheden contact op met de boombeheerder over de te nemen beschermingsmaatregelen.
3. Machinaal graafwerk binnen de kroonprojectie is verboden!
4. Voorkom bodemverdichting onder de kroonprojectie door transport, opslag van materialen e.d.
5. Snoeien van takken en wortels dikker dan 5 cm doorsnede uitsluitend na overleg met de boombeheerder en vervolgens laten uitvoeren door vakbekwame boomverzorgers (European Treeworkers).

Boombescherming

afbeelding 1-2-3

Bomen op een werkterrein dienen zodanig met geschikte materialen beschermd te worden (niet-verplaatsbare bouwhekken, palissaden, houten schuttingen, steigeronderdelen etc.) zodat beschadigingen aan de wortelzone, stam en kroon uitgesloten zijn. Bij beperkte ruimte moet bescherming van de boomspegel of minimaal een stambescherming aangebracht worden om zoveel mogelijk beschadigingen te voorkomen.

Indien de voorgeschreven maatregelen niet toereikend zijn, meldt de aannemer dit onmiddellijk aan de boombeheerder en de directie.

Bouwplaats/Bouwverkeer

afbeelding 4-5

Binnen de kroonprojectie mogen geen bouw- en directieketen staan.

Tijdelijke bouwwegen binnen de kroonprojectie zijn uitsluitend toegestaan indien deze zijn voorgeschreven (bestek) in overleg met de boombeheerder en de daarop volgende toestemming van de directie.

Gebruik van rijplaten (beton, staal, hout of kunststof) en/of andere voorzieningen zijn dan noodzakelijk.

Terreinaanpassingen

afbeelding 8-9

Terreinophogingen en -afgravingen binnen de kroonprojectie zijn alleen bij uitzondering toegestaan, en dan uitsluitend indien voorgeschreven (bestek) in overleg met de boombeheerder en de daarop volgende toestemming van de directie. Ophoging of afgraving leidt tot afsterven van boomwortels door schade of zuurstofgebrek.

Graafwerkzaamheden

afbeelding 6-7

In de wortelzone is (machinaal) graven niet toegestaan.

Slechts bij hoge uitzondering en dan uitsluitend indien voorgeschreven (bestek) en in overleg met de boombeheerder zijn ontgravingen, in handkracht uit te voeren, binnen de wortelzone mogelijk. Uitsluitend in overleg met de boombeheerder en de daarop volgende toestemming van de directie kunnen incidenteel wortels tot een doorsnede van 5 cm recht worden doorgezaagd. Dit moet wel vakkundig gebeuren, dus knippen en zagen en niet trekken en scheuren. Doorzagen van dichtere wortels mag nooit. Het in handkracht ondergraven en/of onderboren is wel toegestaan. Het gestuurd onderboren van kabels en leidingen verdient de voorkeur. Een bouwput of -sleuf tegen de kroonprojectie van bomen mag niet langer dan drie weken open liggen. Blijvende wortels moeten in alle gevallen beschermd worden tegen uitdroging en vorst (m.b.v. vochtige doeken of zwarte folie) en in ieder geval zo snel mogelijk worden toedekerd met grond. Bij vorst open sleuven aan de boomzijde direct afschermen.

Bodemverdichting

afbeelding 10-11

Verdichting van de bodem d.m.v. verdichtingmachines (trillingen) leidt tot verdichting van de grond en versteking van de boom en is niet toegestaan binnen de kroonprojectie. Bouwverkeer binnen de kroonprojectie is evenmin toegestaan.

Opslagplaats

afbeelding 12

Bouwmateriaal opslaan en/of zand- en gronddepots inrichten binnen de kroonprojectie is niet toegestaan. Opslag van olie, brandstoffen en chemicaliën moet aan de wettelijke eisen voldoen; deze stoffen echter nooit binnen de kroonprojectie opslaan. Cementresten, spoelwater en andere reststoffen (verpakkingen etc.) dienen zorgvuldig afgevoerd te worden; lozingen in bodem en/of oppervlaktewater en begraven is nooit toegestaan.

BIJLAGE 7 QUICKSCAN FF WET SLOOP KORREWEG 215-217 GRONINGEN

Quickscan FF-wet sloop Korreweg 215-217 Groningen.

**Quickscan FF-wet sloop Korreweg 215-217
Groningen.**

Status

Definitief

Datum

19 mei 2015

Handtekening

Matthijs Bokje

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Wettelijk kader	5
1.3 Methode	5
1.4 Plangebied	6
1.5 Voorgenomen ontwikkeling	6
2 Flora en fauna op de locatie: resultaten, effecten en vervolg	7
2.1 Flora	7
2.2 Vogels	7
2.3 Vleermuizen	8
2.4 Overige zoogdieren	8
2.5 Reptielen en amfibieën	8
2.6 Vissen	9
2.7 Overige soorten	9
2.8 Licht beschermde soorten	9
3 Conclusie	11
3.1 Samenvatting matig zwaar en zwaar beschermde soorten	11

3.2	Samenvatting effecten en vervolg	11
-----	----------------------------------	----

4	Literatuur en bronnen	13
---	-----------------------	----

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Voormalig schoolgebouw De Kimkiel aan de Korreweg te Groningen zal worden gesloopt. Lefier is voornemens de locatie opnieuw te ontwikkelen en op de locatie nieuwbouw te realiseren.

Effecten op beschermde flora en fauna als gevolg van de gewenste ontwikkeling, kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Buro Bakker is gevraagd om middels een verkennende toetsing (quickscan) eventueel aanwezige beschermde flora en fauna in beeld te brengen en de effecten van de gewenste ontwikkeling op deze soorten te beoordelen.

Met de quickscan wordt eenduidig in beeld gebracht of en welke beschermde soorten in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Indien de gewenste ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten voor deze soorten, leidt de quickscan tot aanbevelingen voor vervolgstappen. Het uiteindelijke doel is het afstemmen van de ontwikkeling op de aanwezigheid van beschermde soorten, zodat gewerkt wordt binnen de kaders van de Flora- en faunawet.

1.2 Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving is gebaseerd op de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortbescherming is hierbij uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt een aantal veelal zeldzame of kwetsbare planten- en diersoorten. Relevant zijn in het kader van deze quickscan vooral de bepalingen die van toepassing zijn op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. De Flora- en faunawet is overal in Nederland van toepassing, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten.

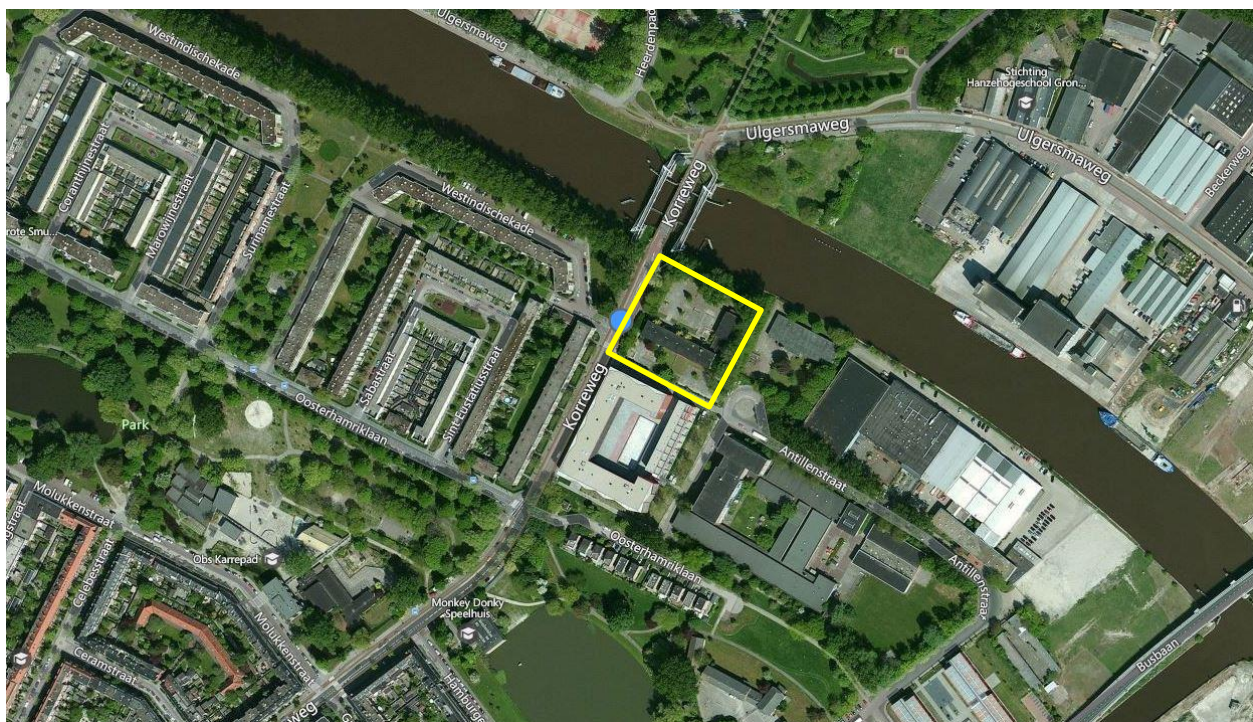
Er worden in de Flora- en faunawet drie verschillende beschermingsniveaus gehanteerd: een lichte, een matige en een zware bescherming. Voor soorten met een lichte bescherming geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen. Bij matig en zwaar beschermde soorten zijn mitigerende maatregelen van toepassing als effecten van de gewenste ontwikkeling niet uitgesloten kunnen worden. Dit betekent dat ontwerp, planning en/of uitvoering afgestemd moeten worden op de beschermde soorten, zodanig dat de functionaliteit van de verblijfplaats van deze soorten behouden blijft. Een ontheffingsprocedure treedt in werking als mitigatie niet mogelijk is.

1.3 Methode

Om een indruk te krijgen van de (potentiële) natuurwaarden van het plangebied is op 29 april 2015 een veldbezoek gebracht. Daarbij is gelet op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Voor de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten zijn daarnaast de meest actuele en relevante bronnen geraadpleegd (zie bronnen achter in dit rapport). Daarnaast zijn inschattingen gemaakt van het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten op basis van terreinkenmerken. Hierbij is gebruik gemaakt van expert judgement.

1.4 Plangebied

Het plangebied ligt aan Korreweg 215-217 in de Korrewegwijk te Groningen. Het betreft een voormalig schoolgebouw, genaamd "De Kimkiel".

Figuur 1 Ligging van het plangebied geel omkaderd. Luchtfoto: Bingmaps

Het gebouw bestaat uit een dubbellaags complex met een plat dak. Het gebouw bevat spouwmuren maar geen open stootvoegen. Om de bebouwing is deels verharding en een ruige groenstructuur met bomen en struiken aanwezig. Aan de noordzijde grenst het perceel aan het Van Starckenborghkanaal.

1.5 Voorgenomen ontwikkeling

Het voormalige schoolcomplex zal worden gesloopt zodat het terrein opnieuw ontwikkeld kan worden. Deze ontwikkeling bestaat uit nieuwbouw.

2 | Flora en fauna op de locatie: resultaten, effecten en vervolg

In de paragrafen 2.1 tot en met 2.7 wordt de (mogelijke) aanwezigheid van zwaar en matig zwaar beschermde flora en fauna besproken. De mogelijke aanwezigheid van deze soorten kan leiden tot de aanbeveling voor vervolgonderzoek of tot een mitigatieopgave. In paragraaf 2.8 wordt ingegaan op de aanwezigheid van licht beschermde soorten.

Tevens worden de effecten beoordeeld die de voorgenomen ontwikkeling heeft op beschermde flora en fauna.

2.1 Flora

Voorkomen

Beschermde flora werd niet aangetroffen in het plangebied. Rond de bebouwing werden alleen algemene soorten aangetroffen. Het betrof soorten als Bijvoet, Canadese fijnstraal, Straatgras en Zandraket.

Effecten en vervolg

Beschermde soorten zijn niet aanwezig. Effecten en vervolgstappen zijn derhalve niet aan de orde.

2.2 Vogels

Voorkomen

Jaarrond beschermde soorten

Nesten van Huismussen of Gierzwaluwen werden niet aangetroffen in de bebouwing. Deze kunnen worden uitgesloten door het ontbreken van geschikte holtes en openingen. Huismussen broeden doorgaans onder dakpannen. Overige nissen of openingen in de gevels waarin Huismussen kunnen broeden zijn niet aanwezig. De dakranden zitten geheel dicht met betimmering of stenen waardoor Gierzwaluwen geen toegang hebben tot eventuele nestlocaties.

In de begroeiing rond het complex zijn geen nesten van roofvogels of uilen aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten kan met deze quickscan worden uitgesloten.

Algemene broedvogels

Met name de begroeiing rond het complex biedt veel mogelijkheden voor algemene broedvogels om tot broeden te komen. Soorten die werden waargenomen en die tevens in de begroeiing tot broeden kunnen komen zijn Zwartkop, Braamsluiper, Houtduif, Merel, Heggemus en Winterkoning.

Op het dak van het complex kunnen Scholeksters tot broeden komen.

Effecten en vervolg

Jaarrond beschermde soorten

Jaarrond beschermde nesten zijn niet aanwezig. Negatieve effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Algemene broedvogels

Nesten van diverse algemene broedvogels in de begroeiing rond het complex kunnen verstoord worden door de werkzaamheden. Bij verwijdering van deze begroeiing kunnen ook nesten vernietigd worden. Eventueel aanwezige nesten van de Scholekster zullen worden vernietigd bij de sloop. Verstoring of vernietiging van in gebruik zijnde nesten is verboden en hiervoor wordt geen ontheffing

verleend. Het is derhalve noodzakelijk de sloop en eventuele verwijdering van opgaande vegetatie buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor de aanwezige soorten loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Indien deze werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd zijn vervolgstappen zoals een ontheffingsaanvraag verder niet aan de orde.

2.3 Vleermuizen

Voorkomen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van zwaar beschermde vleermuizen kunnen worden uitgesloten. De bebouwing bevat geen open stootvoegen of andere openingen en gaten in de gevels. De dakrand is volledig afgesloten met betimmering of metselwerk.

Belangrijke vliegroutes

Lijnvormige elementen in het landschap zijn niet aanwezig in het plangebied. Het Van Starckenborghkanaal is een bekende vliegroute voor vleermuizen maar deze zal niet worden verstoord door de werkzaamheden.

Belangrijk foerageergebied

Het gehele plangebied dient waarschijnlijk als foerageergebied voor vleermuizen. Met name de beschutting van de omliggende begroeiing is zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het betreft geen essentieel foerageergebied. Er zijn een aantal soortgelijke alternatieven in de omgeving waar de vleermuizen naar kunnen uitwijken,

Effecten en vervolg

Het mogelijk aanwezige foerageergebied van vleermuizen zal als gevolg van de werkzaamheden niet in oppervlakte afnemen. Tijdens het werk is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de directe omgeving. Er zijn derhalve geen negatieve effecten of vervolgstappen aan de orde.

2.4 Overige zoogdieren

Voorkomen

Het voorkomen van de matig zwaar beschermde Steenmarter in de omgeving van het plangebied is bekend. Verblijfplaatsen in het complex zijn niet aanwezig, daarvoor werden geen sporen aangetroffen. Het plangebied betreft hooguit foerageergebied.

Effecten en vervolg

De matig zwaar beschermde Steenmarter gebruikt het plangebied hoogstens als marginaal foerageergebied. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde.

2.5 Reptielen en amfibieën

Voorkomen

De aanwezigheid van reptielen en zwaar beschermde amfibieën kan op voorhand worden uitgesloten. Het plangebied dient hooguit als landhabitat voor enkele licht beschermde soorten (Gewone pad, Bruine kikker).

Effecten en vervolg

Reptielen en amfibieën met een zwaardere bescherming zijn niet aanwezig. Effecten en vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

2.6 Vissen

Voorkomen

Open water is niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van vissen kan daarmee worden uitgesloten.

Effecten en vervolg

Beschermd vissen komen niet voor. Effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

2.7 Overige soorten

Voorkomen

Het voorkomen van overige soorten met een juridisch zwaarder beschermingsregime (libellen, dagvlinders en andere ongewervelden) kan op voorhand worden uitgesloten. Voor deze soorten is geen geschikt leefgebied aanwezig.

Effecten en vervolg

Effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

2.8 Licht beschermde soorten

Voorkomen

In het plangebied is leefgebied aanwezig voor een gering aantal licht beschermde soorten. Het betreft de volgende soorten:

- Zoogdieren: Mol, Egel, Bosmuis, Huisspitsmuis.
- Amfibieën: Gewone pad, Bruine kikker.

Effecten en vervolg

De negatieve effecten op licht beschermde planten en dieren zullen niet leiden tot het vernietigen van hele populaties. Het betreft allemaal algemene soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling. Schade aan soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de Flora- en faunawet hoeft niet te worden gecompenseerd. Op deze soorten is de zorgplicht wel van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen. Dit kan bij de werkzaamheden gedaan worden door de vegetatie enkele dagen voor de werkzaamheden kort af te maaien. Zo verdwijnt beschutting voor kleine zoogdieren en amfibieën waardoor ze gestimuleerd worden het plangebied te verlaten.

3 | Conclusie

3.1 Samenvatting matig zwaar en zwaar beschermde soorten

Nesten van algemene broedvogels (zwaar beschermd) zijn aanwezig in de begroeiing rond het complex en mogelijk ook op het dak. De matig zwaar beschermde Steenmarter heeft hoogstens marginaal foerageergebied.

3.2 Samenvatting effecten en vervolg

Algemene broedvogels

Vanwege de (mogelijke) aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten van algemene broedvogels is het noodzakelijk de sloop en eventuele verwijdering van opgaande vegetatie buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor de aanwezige soorten loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Vervolgstappen zoals een ontheffingsaanvraag zijn niet aan de orde.

Steenmarter

De matig zwaar beschermde Steenmarter gebruikt het plangebied hoogstens als marginaal foerageergebied. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde.

Licht beschermde soorten

Voor de licht beschermde soorten geldt alleen de zorgplicht. De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen. Dit kan in het plangebied eenvoudig gedaan worden door vegetatie enkele dagen voor de werkzaamheden kort af te maaien, zodat beschutting voor kleine dieren verdwijnt. Deze zullen dan uit eigen beweging vertrekken.

4 | Literatuur en bronnen

- *Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009.* De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. Nationaal natuurhistorisch museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- *www.bingmaps.com*
- *DR-loket, 2009.* Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten Flora- en faunawet.
- *Kapteyn, K., 1995.* Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- *www.ravon.nl*

Colofon

Opdrachtgever

Lefier

Contactpersoon

Dhr. B. Klinkenberg

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Weiersloop 9
Postbus 10034 | 9400 CA Assen
T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl
www.burobakker.nl

Projectleiding

Michiel van Kerkvoorde

Rapportage en Veldwerk

Matthijs Bokje

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie
Gebruik en overname van gegevens alleen
toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2015); Quicksan FF-wet sloop Korreweg
215-217 Groningen. Rapport P15113, Assen.

Foto's: Matthijs Bokje

BIJLAGE 8 UPDATE QUICKSCAN WNB ANTILLENSTRAAT GRONINGEN

Update quickscan Wet natuurbescherming Antillenstraat Groningen

Datum	28 november 2019	Status	Definitief
Projectnummer	P19388	Kwaliteitscontrole	K. Breed
Auteur	Harold Steendam		
In opdracht van	Bouwgroep Dijkstra Draisma, de heer S. Venema		

1 | Aanleiding en vraagstelling

Op een braakliggend terrein aan de Antillenstraat in Groningen wordt binnenkort een appartementencomplex gebouwd. Voor de sloop van de oorspronkelijke bebouwing (school "De Kimkiel") heeft Buro Bakker in 2015 een verkennend onderzoek naar beschermde soorten flora en fauna uitgevoerd¹. Na de sloop heeft het terrein een periode braak gelegen en is er een braakliggend terrein ontstaan, waarbij niet kan worden uitgesloten dat beschermde soorten zich in het terrein hebben gevestigd. Om het appartementencomplex te kunnen bouwen moet het terrein bouwrijp gemaakt worden, waarbij een deel van de aanwezige vegetatie (bomen, struiken en kruiden) moet worden verwijderd. Buro Bakker is gevraagd om een verkennend onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van door de Wet natuurbescherming beschermde soorten flora en fauna in het terrein, een inschatting te maken van de effecten van de werkzaamheden en advies te geven over eventuele vervolgstappen.

Deze notitie doet verslag van het verkennend onderzoek en geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Welke beschermde flora en fauna kunnen op het terrein voorkomen?
2. Kunnen de geplande werkzaamheden negatieve effecten hebben op beschermde flora en fauna?
3. Zo ja, welke effecten kunnen optreden en welke maatregelen zijn dan nodig om deze negatieve effecten te voorkomen?
4. Indien schade niet volledig is te vermijden, welke vervolgstappen zijn dan aan de orde?

2 | Onderzoeksmethode

Op 27 november 2019 is een verkenning in het terrein uitgevoerd door een ecooloog van Buro Bakker. Tijdens deze verkenning is een beoordeling gemaakt van het terrein als geschikt leefgebied voor beschermde flora en fauna. Op 28 november 2019 is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd om een indruk te krijgen van de aanwezigheid van beschermde soorten flora en fauna in en in de omgeving van het terrein.

¹ Buro Bakker, 2015. Quickscan FF-wet sloop Korreweg 215-217 Groningen. Buro Bakker, Assen. In opdracht van Lefier.

3 | Beschrijving van het terrein

Het onderzoeksgebied heeft betrekking op een braakliggend terrein met afmeting van ongeveer 80x80 meter. Het ligt langs de Van Starckenborghkanaal nabij de Gerrit Krol-brug (zie ook figuur 1). Langs de randen van het terrein staan bomen, waarbij met name langs de noord- en oostzijde vrij grote bomen (meest schietwilg). Andere bomen die aanwezig zijn, zijn onder andere es, kers, Spaanse aak en haagbeuk. Het centrale deel van het terrein is ruderaal, met opslag van jonge bomen en enkele ruigtekruiden. Er is geen water in het terrein aanwezig.

Figuur 1 Ligging van het onderzochte terrein (rood omlijnd).

Onderstaande foto's geven een impressie van het terrein.

Foto 1 Zicht vanaf Gerrit Krol-brug.

Foto 2 Kers in zuidoostelijk deel.

Foto 3 *Het centrale deel van het onderzoeksgebied is ruderaal.*

Foto 4 *Ruderaal deel met spaarzame vegetatie.*

4 | Aanwezigheid beschermde soorten en effectenbeoordeling

4.1 Vogels

Aanwezige soorten

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Op het terrein zijn geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen aanwezig. Er is één groot nest hoog boven in een schietwilg langs het Van Starckenborghkanaal vastgesteld. Dit is een nest van een zwarte kraai. Deze is door een gebrek aan dekking niet geschikt voor soorten met een jaarrond beschermde nestplaats, zoals boomvalk en ransuil. Het ontbreken van waarnemingen in de NDFF kan als extra onderbouwing worden toegevoegd, te meer de omgeving van het onderzoeksgebied relatief goed wordt onderzocht op vogels door middel van het Meetnet Urbane Soorten (MUS).

Foto 5 *Nest van zwarte kraai in een schietwilg langs het Van Starckenborghkanaal.*

Overige broedvogels

Het terrein is geschikt voor een aantal zeer algemene soorten, zoals houtduif, koolmees, pimpelmees, vink en merel. Potentiele nestgelegenheid bevindt zich met name langs de randen van het onderzoeksgebied.

Effectenbeoordeling

Werkzaamheden die in het broedseizoen worden uitgevoerd kunnen leiden tot vernietiging van nesten. Dit is met name het geval bij het verwijderen van bomen en struiken in het broedseizoen. Het vernietigen van nesten is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Daarnaast kunnen werkzaamheden in het broedseizoen leiden tot verstoring van legfels van aanwezige broedvogels.

Voor verstoring geldt alleen dat het een overtreding van de Wet natuurbescherming is, als de verstoring van wezenlijke invloed is op de instandhouding van de aanwezige vogelsoort(en). Dit is niet het geval. In het terrein broeden uitsluitend vogels die ook buiten het terrein algemeen voorkomen.

4.2 Vleermuizen

Aanwezige soorten

Verblijfplaatsen

In het terrein kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen op voorhand worden uitgesloten. Er zijn twee holtes in de strook met bomen langs de oostzijde van het terrein vastgesteld. Beide zijn beoordeeld als ongeschikt vanwege het ontbreken van een vrije af- en aanvliegroute.

Vliegroutes

De bomen in het terrein vormen geen onderdeel van een doorlopende groene verbinding. De aanwezigheid van essentiële vliegroutes kan daarmee worden uitgesloten. Het is niet uitgesloten dat soorten als meervleermuis en watervleermuis het Van Starckenborghkanaal gebruiken als vliegroute. Dit kan echter niet bevestigd worden door waarnemingen in de NDFF. Hierin zijn slechts enkele oude waarnemingen van beide soorten opgenomen.

Foerageergebied

Delen van het terrein kunnen worden gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen. Van essentieel foerageergebied is echter geen sprake. In de omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig die hogere kwaliteiten hebben voor foeragerende vleermuizen, zoals het park tussen de Oosterhamriklaan en de Molukkenstraat en de groenzone tussen de Ulgersmaweg en de oostelijke ringweg van Groningen.

Effectenbeoordeling

De werkzaamheden hebben invloed op het gebruik van het terrein door vleermuizen, maar leiden niet tot overtredingen van de Wet natuurbescherming.

4.3 Grondgebonden zoogdieren

Aanwezige soorten

In het terrein is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van beschermde zoogdieren beperkt tot enkele vrijgestelde soorten (bijvoorbeeld bosmuis, rosse woelmuis en huisspitsmuis). Door het ontbreken van takken- of puinbulten of grotere boomholtes kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen de (niet-vrijgestelde) steenmarter worden uitgesloten. In de omgeving worden wel steenmarters waargenomen.

(NDFP, 2019). De soort gebruikt het terrein hooguit als foerageergebied. Van essentieel foerageergebied is geen sprake. In de omgeving liggen voldoende alternatieven.

Effectenbeoordeling

In het terrein zijn alleen verblijfplaatsen van een aantal vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren aanwezig. Voor deze soorten zijn effecten niet volledig uit te sluiten. De mogelijk aanwezige soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, maar er geldt wel een zorgplicht. Deze bepaald dat schade zoveel als mogelijk moet worden voorkomen.

4.4 Flora

Aanwezige soorten

Beschermde flora is niet aanwezig in het terrein. De vegetatie wordt in zijn geheel gedomineerd door algemene bomen, struiken, kruiden en grassen en kruiden.

Effectenbeoordeling

Beschermde soorten flora zijn niet aanwezig. Effecten zijn derhalve niet aan de orde.

4.5 Reptielen en amfibieën

Aanwezige soorten

Beschermde soorten reptielen komen niet in de regio voor. Hun aanwezigheid kan op voorhand worden uitgesloten. De mogelijke aanwezigheid van amfibieën heeft uitsluitend betrekking op algemene en in de provincie Groningen vrijgestelde soorten zoals bruine kikker en gewone pad. Vanwege het ontbreken van water gaat het alleen om de aanwezigheid van landhabitat van genoemde soorten.

Beschermde en niet vrijgestelde soorten in de provincie Groningen (bijvoorbeeld poelkikker, heikikker en rugstreeppad) komen niet in de regio voor.

Effectenbeoordeling

In het terrein zijn mogelijk alleen een aantal vrijgestelde soorten amfibieën aanwezig. Voor deze soorten zijn effecten niet volledig uit te sluiten. De mogelijk aanwezige soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, maar er geldt wel een zorgplicht. Deze bepaald dat schade zoveel als mogelijk moet worden voorkomen.

4.6 Vissen

Aanwezige soorten

Waterhoudende sloten zijn niet in het terrein aanwezig. Beschermde vissen kunnen derhalve worden uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Beschermde vissen zijn niet aanwezig. Effecten kunnen derhalve worden uitgesloten.

4.7 Insecten en ongewervelden

Aanwezige soorten

De aanwezigheid van beschermde insecten en ongewervelden is uit te sluiten. Dergelijke soorten hebben zeer specifieke ecologische vereisten, zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van voedselarme venetjes, verlandingsituaties en bijzondere vegetaties. Deze omstandigheden ontbreken in het terrein.

Effectenbeoordeling

Beschermde soorten insecten en ongewervelden zijn niet aanwezig. Effecten kunnen derhalve worden uitgesloten.

5 | Vervolgadviezen

Om te voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden worden de volgende vervolgadviezen gegeven:

- Bomen en struiken moeten **buiten het broedseizoen** worden verwijderd. Hiermee worden negatieve effecten op broedvogels voorkomen. Het broedseizoen omvat globaal de periode van half maart tot en met half juli. Binnen het broedseizoen kan alleen gekapt worden als kan worden vastgesteld dat geen broedende vogels aanwezig zijn. Ons advies is om alleen de bomen en struiken te verwijderen die nodig zijn om de bouw mogelijk te maken en zoveel mogelijk groen te behouden.
- Ten aanzien van de mogelijk aanwezige vrijgestelde beschermde soorten (zoogdieren en amfibieën) is ons advies om enkele weken voor het bouwrijp maken van de bouwlocatie eerst de vegetatie te verwijderen. Op deze manier kunnen dieren het terrein verlaten.